

Zbigniew Janczewski

Doktorat ks. Bogusława Patolety

Prawo Kanoniczne : kwartalnik prawnohistoryczny 43/1-2, 269-270

2000

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Vaticanum II. Przedmiotem następnego rozdziału jest użyteczność zasady pomocniczości, egzempcji i autonomii dla zabezpieczenia *patrimonium* instytutów życia konsekrowanego. Prawo własne instytutów jako środek zabezpieczający ich *patrimonium* stanowi temat szóstego rozdziału. Aktualnie właśnie prawo własne może najlepiej służyć zachowaniu tożsamości instytutu i strzec jego *patrimonium*. Częste odwoływanie się prawodawcy do prawa własnego jest dowodem konkretnej realizacji zasady pomocniczości, która w prawie zakonnym znalazła bodaj najbardziej czytelny wyraz legislacyjny.

Ostatni, siódmy rozdział ukazuje, w jaki sposób władza wewnętrzna instytutów powinna służyć zabezpieczeniu *patrimonium*. Wywody koncentrują się tutaj na interpretacji zakresu władzy przełożonych oraz ich zadań, a także roli kapituły generalnej w trosce o dziedzictwo instytutu.

W swojej rozprawie autorka umiejętnie dokonała analiz etymologicznych i terminologicznych, nie stroniąc od polemik nawet z uznanymi kanonistami. Ubogaciła polską literaturę kanonistyczną o cenne studium z zakresu prawa zakonnego.

Biorąc pod uwagę wyniki egzaminu doktorskiego, właściwy dla tego typu rozpraw walor naukowy, a także opinie recenzentów oraz pozytywny wynik obrony Rada Wydziału Prawa Kanonicznego UKSW w Warszawie nadała s. mgr Bożenie Szewczul stopień doktora nauk prawnych w zakresie prawa kanonicznego.

ks. Zbigniew Janczewski

Doktorat ks. Bogusława Patolety

Druga z kolei publiczna obrona rozprawy doktorskiej, która odbyła się w dniu 18 stycznia 2000 r. na Wydziale Prawa Kanonicznego Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie wiąże się z osobą ks. mgra Bogusława Patolety, absolwenta tego Wydziału. Zaprezentowana przez niego praca nosi tytuł *Działalność ustawodawcza i administracyjna biskupa chełmińskiego Kazimierza Józefa Kowalskiego*. Została napisana pod kierunkiem ks. prof. UKSW dra hab. Józefa Wroczeńskiego, a recenzowana przez ks. prof. dra hab. Jana Dudziaka (PAT) i ks. prof. dra hab. Mariana Fąkę (UKSW).

W swojej dysertacji doktorskiej autor analizuje działalność ustawodawczą i administracyjną biskupa Kazimierza J. Kowalskiego, sprawującego swoją posługę w diecezji chełmińskiej w latach 1946-1972. W tymże czasie władze państwowe w Polsce prowadziły wrogą politykę względem Kościoła rzymskokatolickiego. Nie pozwalano budować kościołów i kaplic, obsadzać stanowisk kościelnych bez uprzedniego uzgodnienia z odpowiednimi władzami itd. Władze komunistyczne nie kierowały się najczęściej przy tym obowiązującym wówczas prawem, lecz okólnikami, czyli tajnymi zarządzeniami. Okres rządów w diecezji ks. bpa Kowalskiego przypadł więc na bardzo nie sprzyjające Kościołowi czasy.

Rozprawa zawiera cztery rozdziały. Pierwszy z nich ma charakter wprowadzający. Poznajemy w nim historię diecezji od chwili jej zaistnienia oraz gruntowną charakterystykę rządów biskupa Kowalskiego. Kolejny to analiza działalności prawodawczej biskupa, odnoszącej się do Kurii Biskupiej, kapituł kanonicznych, katedralnych i kolegiackich, seminarium duchownego, a także różnego rodzaju rad i komisji diecezjalnych.

Rozdział trzeci ukazuje szczegółowo problematykę związaną z wydawaniem zarządzeń dotyczących duchowieństwa. Analiza tych dokumentów wykazuje wielką troskę ich autora o sposób życia prowadzony przez powierzonych mu duchownych, np. poprzez udzielanie pomocy kapłanom niezdolnym do pracy z powodu złego stanu zdrowia, przeżyć wojennych lub podeszłego wieku. Wyrazem tej troski było np. powołanie już w 1946 r. funduszu emerytalnego dla kapłanów diecezjalnych.

Ostatni, czwarty z rozdziałów został poświęcony działalności ustawodawczej i administracyjnej bpa Kowalskiego dotyczącej podstawowej jednostki diecezji, czyli parafii. Dokonana została tutaj analiza zagadnień związanych z erygowaniem i zmianą granic parafii, posługą sakramentalną, głoszeniem Słowa Bożego, nauczaniem i wychowaniem religijnym, a także udziałem świeckich w życiu parafialnym. Większemu zaangażowaniu laikatu w różne dzieła parafialne służyło promulgowanie statutów różnych organizacji i stowarzyszeń kościelnych.

W opisywanej monografii znajdujemy również tabele, ilustrujące działalność bpa Kowalskiego oraz życie religijne i kościelne w diecezji chełmińskiej.

Rozprawa doktorska stanowi przyczynek do badań nad prawem własnym poszczególnych Kościołów partykularnych. Autor wykazał w niej dużą znajomość podjętej przez siebie tematyki. Dysertacja jest też cennym przyczynkiem do lepszego wyjaśnienia stosunków Kościół-państwo w kontekście prawnohistorycznym czasów sprawowania władzy w kraju przez komunistów.

Po zakończeniu publicznej obrony Rada Wydziału Prawa Kanonicznego UKSW, biorąc pod uwagę wszystkie wymagane prawem kryteria nadała ks. magistrowi Bogusławowi Patolcie stopień naukowy doktora nauk prawnych w zakresie prawa kanonicznego.

Ks. Zbigniew Janczewski

Nostryfikacja

Rada Wydziału Prawa Kanonicznego UKSW nostryfikowała dyplom doktorski ks. Aleksandra Sobczaka, uzyskany na podstawie pracy pt. *Las parroquias personales para los emigrantes en del derecho universal de la Iglesia Latina*, napisanej pod kierunkiem prof. D. Eloj Tejero i obronionej na Wydziale Prawa Kanonicznego Uniwersytetu Navarry w Pampelonie.

Ks. Zbigniew Janczewski